

7 december 2010

Till Fiskeriverket
Box 423
401 26 Göteborg
Samt per mail till registrator@fiskeriverket.se

Anpassning till nya kontrollförordningens avsaluförbud för fiske med stöd av enskild rätt

Remissvar över Fiskeriverkets förslag till ändring av föreskrifter FIFS 2004:25

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, organiserar den fastboende befolkningen runt hela kusten från Luleå i norr till Koster i väster samt på öarna i de stora insjöarna. SRF arbetar med förutsättningarna för boende, arbete och service året runt i landets skärgårdar.

Sammanfattning

Skärgårdarnas Riksförbund är starkt kritiskt till Fiskeriverkets brådska att lägga förslag i denna komplicerade fråga, när EU uppenbarligen dels kan ge förlängd tid för genomförande och dels när den nya svenska fiskevårdslagen är i antågande.

Ett förslag om en enklare licensiering för yrkesmässigt fiske på enskilt vatten är bra och kan accepteras. Däremot är vi helt negativa till den krångliga och onödigt kostsamma hanteringen av fartygstillstånd som föreslås även för helt små båtar. Det utmanande förslaget att göra situationen direkt komplicerad för alla som inte fiskar tillräckligt mycket för avsalu, vänder vi oss också bestämt emot.

SRF anser att definitioner av vad som är näringsverksamhet skall göras av skatteverket och inte av Fiskeriverket.

SRF pekar även på att husbehovsfiskare skall ha en rimlig rätt att kunna få en tillfällig inkomst av ett fritidsfiske på samma sätt som t.ex. bärplockare.

Sammanfattningsvis avstyrker SRF Fiskeriverkets förslag och begär att frågan utreds på nytt och att införandet av kontrollförordningens regler skjuts upp under tiden.

Fiskeriverkets förslag

Enligt EU:s nya kontrollförordning inom fisket som antogs 2009, finns i artikel 55 ett förbud att sälja fångst från fritidsfiske i havet. Bestämmelsen väntas träda i kraft 1.1.2011. Den som fiskar yrkesmässigt i havet ska i framtiden ha fiskelicens. Denna regel gäller redan idag för fiske på allmänt vatten. Frågan nu gäller hur den som fiskar yrkesmässigt med stöd av enskild

fiskerätt skall behandlas. Idag finns inget krav på fiskelicens där. Fiskeriverket föreslår nu att licenskravet ska tillgodoses genom att tilldela den som fiskar på enskilt vatten särskilt fartygstillstånd. Denna metod är administrativt krånglig eftersom Sverige endast förfogar över en viss kapacitet för fiskeflottan mätt i bruttoregister-ton och motorstyrka. Fiskeriverket föreslår att de som fiskar yrkesmässigt för minst 20 000 kr per år i näringsverksamhet kan få del av detta utrymme för ett fartygstillstånd per sökande. Övriga som fiskar i mindre omfattning får tillstånd först när annan fartygskapacitet förs ut ur flottan enligt Fiskeriverkets förslag.

Synpunkter på remissförfarandet

SRF tackar för att vi fått Fiskeriverkets förslag till hur man ska hantera kravet i EU:s kontrollförordning om avsaluförbud för fritidsfisket. Samtidigt vill vi markera att den tidtabell som gäller denna remiss är märklig och oacceptabel. Fiskeriverket har känt till saluförbudet i EU:s kontrollförordning sedan 2009. Man publicerade på sin hemsida redan 2009-12-23 information om den nya kontrollförordningen. Men man har inte förrän nyligen, efter påpekande från Fiskevattenägarförbundet, vidtagit några som helst åtgärder när det gäller att lösa frågor som rör fisket för avsalu med stöd av enskild rätt.

Remissinstanserna fick Fiskeriverkets förslag, denna remiss den 17 november. Man har alltså haft cirka två månader på sig att utreda ärendet. Men svaren på remissen skall vara inne senast 7 december, vilket innebär att ideella organisationer och de viktigaste sakägarna bara får tre veckor på sig för att utarbeta ett remissyttrande. Remissen rör komplexa frågor om EU-rätt, grundlagsskyddet och Europakonventionen, Gemenskapens fiskeripolitik och svensk fiskelagstiftning. Den korta remisstiden omöjliggör i stor omfattning också för remissinstanserna som finns med på Fiskeriverkets sändlista att hämta in underremisser från andra som är berörda.

Remissen saknar faktiskt en förklaring till varför EU har beslutat om ett saluförbud. Det är långt ifrån tillfredsställande att Fiskeriverket bara hänvisar till EU. Många av dem som nu kommer att beröras av beslutet undrar givetvis över vilka de sakliga skälen är.

De nya regler som Fiskeriverket föreslår, ska träda i kraft 1 januari 2011. Av förslaget kan vi direkt se att rättssäkerheten är hotad, förslaget kränker enskild rätt och kan medföra betydande ekonomisk skada för enskilda som på kort tid tvingas avveckla sin idag legala verksamhet, om saluförbudet träder i kraft inom mindre än en månad. Fiskeriverkets förslag innehåller inte något förslag om övergångsregler som skulle göra det möjligt att avveckla pågående fiskeverksamhet på enskilt vatten under ordnade former. En begränsning av etableringsrätten och möjligheten till näringsfång i skärgårdsområdena strider mot den grundlagsskyddade näringsfriheten och utvecklingen av levande skärgårdar.

Varför denna brådska?

Följande står att läsa i kontrollförordningen:

"In order to provide the Member States with the necessary time to adapt to some of the new obligations laid down in this Regulation, it is convenient to defer the applicability of certain provisions to a later date."

Arbetet med att undanta fisket i de kustnära vattnen och fisket efter icke kvoterade arter pågår för närvarande i Europaparlamentets Fiskeriutskott i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Arbetet ska vara klart våren 2011. Vi anser att det är lämpligt att avvakta resultatet av EU:s reformarbete innan man börjar tillämpa kontrollförordningens bestämmelser på det fiske som sker med stöd av enskild rätt. Grunden för gemenskapens

fiskeripolitik är att samförvalta arter och fisken av gemensamt intresse. De kustnära arterna är ju av enskilt intresse och inget som behöver behandlas internationellt. Varför skulle Bulgarien, eller ens Sverige behöva lägga sig i hur man t.ex. förvaltar abborrfisket lokalt i Blekinge? Beståndet och fisket är helt lokalt och bör därför skötas helt lokalt. Detta är helt i linje med EU:s subsidiaritetsprincip.

Det finns inte något hinder för Fiskeriverket att i mer ordnade former samråda med berörda intressenter om hur kontrollförordningen ska tillämpas när det gäller fisket med stöd av enskild rätt. Det förslag som Fiskeriverket nu har sänt ut på remiss innehåller överväganden och ställningstaganden som inte ens verkar ha stöd i EU:s kontrollförordning.

Näringsmässigt fiske

Fiske som bedrivs med stöd av enskild rätt på vatten som tillhör jordbruksfastighet är att betrakta som commercial fishery i enlighet med vad som anges i Council Regulation (EC) No 1224/2009. Försäljning av fisk som är fångad i commercial fishery är tillåten enligt kontrollförordningen. Däremot är det enligt förordningen inte tillåtet att sälja fisk som är fångad i recreational fisheries som definieras som "non-commercial fishing activities exploiting marine living aquatic resources for recreation, tourism or sport".

Enligt svensk lagstiftning indelas det svenska havsområdet in i enskilt och allmänt vatten. I normalfallet når enskilt vatten ut till ett avstånd av 300 meter från stranden, eller de yttre öarna. Det enskilda vattnet tillhör oftast jordbruksfastigheter som skattemässigt betraktas som näringsfastigheter och fastighetsägaren har rätt att använda det enskilda vattnet för näringsverksamhet såsom fiske och jakt. Fiskevattenägaren får använda en obegränsad mängd redskap vid fiske på det enskilda vattnet inklusive fasta fiskeredskap. Det enskilda vattnet som tillhör en jordbruksfastighet är en resurs för produktion av varor och tjänster på samma sätt som jordbruksmarken och skogen är resurser som kan generera intäkter i verksamheten.

Enskild fiskerätt är en grundlagsskyddad egendom som innebär rätt att utnyttja och förfoga över fisket. Rätten till fiske är värdehöjande för en fastighet. Ett förbud mot att använda en fastighet för fiske för avsalu medför att värdet på fastigheten minskar och fastighetsägaren lider då en ekonomisk skada. Inskränkningar i rätten att förfoga över fisket kan göras om det är betingat av fiskevårdsskäl men sådana skäl har inte åberopats i Fiskeriverkets remiss.

När det bedrivs en näringsverksamhet på fastigheten gäller skyldigheten att vara skatteregistrerad. Verksamheten ska redovisas i inkomstdeklaration och även vara registrerad för mervärdesskatt. Utövaren ska ha F- eller FA-skatt. Redovisningsskyldigheten för mervärdesskatt gäller från "första kronan".

Om det sker en försäljning av fiskfångster från fiske på fastigheten, så är fisket en integrerad del av verksamheten. Man utnyttjar ett av fastighetens produktionsmedel för att skapa inkomster. Vi anser att Fiskeriverket i sitt förslag ställer upp inkomstkrav som saknar stöd i kontrollförordningen. Fiske för avsalu med stöd av enskild rätt är en mycket bra bas för att utveckla och bedriva fisketurism som då också utgör ett av verksamhetens ben.

Den nya nationella fiskevårdslagen föreslås träda i kraft 1.1.2012. Det är därför rimligt att saluförbudet enligt EU:s kontrollförordning får träda i kraft vid samma tidpunkt. Ett alternativ kan vara att, till dess att den nya fiskelagen träder i kraft, ge någon enkel form av dispens för fortsatt försäljning av fisk som fångas med stöd av enskild rätt i redan pågående verksamhet

under förutsättning att kraven om skatteregistrering etc. som anges i förslaget till ny fiskevårdslag är uppfyllda. EU:s kontrollförordning ger uttryckligen utrymme för den möjligheten.

Fiskeriverket föreslår att gränsen för att kunna få fartygstillstånd inom utrymmet för tillgänglig fartygskapacitet ska vara försäljning av fisk för i genomsnitt 20 000 kr per år i näringsverksamhet de senaste tre åren. Den som inte haft försäljning i denna omfattning kan ändå få tillstånd, men som villkor bör då gälla att kapacitet skall föras ut ur den svenska fiskeflottan. Detta krav om "ekonomisk volym" och även kravet om utförelse av kapacitet i den svenska flottan synes sakna stöd i kontrollförordningen. SRF undrar med all rätt hur ansökningsförfarandet med fartygsmätningar av infrusna båtar etc. ska kunna genomföras under den korta tid som nu står till förfogande fram till 1 januari 2011?

En annan aspekt är att det i förslaget till ny fiskevårdslagen föreslås att näringsmässigt fiske på enskilt vatten endast ska kräva en fiskelicens. Det innebär att kravet på fartygstillstånd enligt Fiskeriverkets förslag skulle kunna upphöra att gälla efter endast ca ett år.

Fritidsfisket med stöd av enskild rätt

Husbehovsfiskets samlade, behållna fångster uppgår per år till sammanlagt ca 7 000 ton, dvs. 3 000 mindre än sportfiskets enligt Fiskeriverkets rapport "Fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet". Endast en liten del av husbehovsfiskets fångster tas med stöd av enskild rätt. Dagens husbehovsfiske utgör inte något hot mot något enda fiskbestånd. Fisket sker dessutom i de flesta fall efter okvoterade arter. Det ligger idag också utanför EU:s kompetens att föreslå bestämmelser om sådana kustnära arter som, t.ex. sik, abborre, gädda, flundra och skaldjur som hummer och krabba.

Inom EU har man väckt frågan om registrering av fritidsfiskets fångster.

Landsbygdsministern gjorde därför nyligen ett uttalande att fritidsfiskets fångster, jämfört med yrkesfiskets fångster, är så små att de inte skulle behöva rapporteras. Fångsterna i det fiske som sker med stöd av enskild rätt, men utan stöd av yrkesfiskelicens, är av obetydlig omfattning jämfört med fritidsfiskets och det licensierade yrkesfiskets totala fångster. Införandet av ett förbud mot avsalu är sålunda inte betingat av fiskevårdsskäl.

Husbehovsfisket

Husbehovsfiskaren är för många skärgårdsbor en avkopplande hobby. Men också en naturlig och viktig del i den livskvalitet skärgårdsboende erbjuder. Hur drabbas denna grupp nu av de föreslagna reglerna? Enligt skattelagstiftningen gäller att om man har ett ekonomiskt överskott i sin hobbyverksamhet, t.ex. fiske, skall man betala skatt för det. Praxis bland husbehovsfiskare är att man har rätt att sälja fisk upp till det belopp, som man har kostnader för, t.ex. inköp av redskap, underhåll av båt m.m. Det bör erinras om att vad gäller inkomst av plockning av vilda bär, svamp och kottar får man endast göra avdrag för den del av utgifterna, som överstiger skattefritt belopp, 12 500 kr. I Norge finns det en omsättningsbegränsning för fritidsfisket, vilket innebär att allmänheten får sälja en liten del av fångsten. Omsättningen får dock uppgå till högst 50 000 kr om året.

Kontroll

Man kan starkt misstänka att övervakning och kontroll av saluförbudet kommer att väcka ett löjes skimmer, där bevakningspersonal skall jaga syndare till en hög kostnad. Man kan mycket väl tänka sig en situation, där en fritidsfiskare kommer i land med sin fångst och det på kajen möter upp någon som får del av fångsten. Betalning kan lätt ordnas vid ett senare

tillfälle utan insyn från andra. Hur ska detta kontrolleras? I Danmark har man redan infört förbud mot försäljning av fisk som är fångad i fritidsfiske men detta hindrar inte att försäljningen pågår fortfarande eftersom det finns en traditionsenlig och stor efterfrågan på nyfångad fisk. Både säljare och köpare har i Danmark anpassat sig till saluförbudet och försäljningen har därför tagit nya former för att förhindra insyn från kontrollmyndigheterna. I den utsända remissen saknas i konsekvensbedömningen en beräkning av vad övervakning och kontroll kommer att kosta. Vi ställer oss tvekan till om den uppnådda nyttan står i proportion till de tänkbara kostnaderna.

En viktig fråga är den diskriminerande effekt som saluförbudet innebär. Man kan tänka sig två fritidsfiskande grannar nära kusten, där en av dem fiskar i havet, medan den andre fiskar i en näraliggande sjö, där saluförbud inte råder.

Enligt SRF bör undantag från saluförbudet göras för fångster av icke kvoterade arter. Dessa fångster tas i allt väsentligt på vatten, där Sverige har nationellt handlingsutrymme, t.ex. innanför baslinjen. Ett försäljningsförbud här kommer enligt SRF att uppfattas av många som ett påtagligt uttryck för EU:s klåfingrighet. Fångster av arter, som omfattas av förvaltningsplaner, utgör en annan fråga. De fångster av kvoterade arter som tas vid fritidsfiske på enskilt vatten är emellertid obetydliga jämfört med fångsterna inom övrigt svenskt fiske. Detta är ett starkt skäl till att även låta dessa fångster ligga utanför EU:s jurisdiction och sålunda inte omfattas av kontrollförordningens bestämmelser.

Det bör göras en grundlig analys och redovisning av relationen kostnad/uppnådd nytta, innan beslut tas om ett saluförbud för fisk, som fångats vid fritidsfiske i havet. Den utsända remissen saknar en sådan analys.

Den 7 december 2010

Herbert Öqvist
vice ordförande
Luleå

Karl-Erik Karlsson
styrelseledamot
Blekinge

Bengt Almkvist
förbundssekreterare
Sankt Anna

Skärgårdarnas Riksförbund

Missjö gård, 614 98 Sankt Anna

info@skargardarnasriksforbund.se

www.skargardarnasriksforbund.se

